

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 30500/2023
19.09.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш, Татјане Ђурица, Владиславе Милићевић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат у ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства - Привредни суд у Нишу, коју заступа Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж рр 155/23 од 08.06.2023. године, у седници већа одржаној дана 19.09.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж рр 155/23 од 08.06.2023. године у делу којим је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду Прр1 146/20 од 28.02.2023. године у ставу првом и трећем изреке, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж рр 155/23 од 08.06.2023. године у делу којим је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду Прр1 146/20 од 28.02.2023. године у ставу првом и трећем изреке и пресуда Првог основног суда у Београду Прр1 146/20 од 28.02.2023. године у истим ставовима, и списи предмета се у том делу враћају првостепеном суду на поновно суђење.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж рр 155/23 од 08.06.2023. године у делу којим је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду Прр1 146/20 од 28.02.2023. године у ставу другом изреке.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду Прр1 146/20 од 28.02.2023. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиле и обавезана тужена да тужили на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, исплати износ од 105.288,21 динара на име главног дуга у првом исплатном реду, са законском затезном каматом почев од 26.12.2019. године, износ од 329.908,00 динара на име главног дуга у трећем исплатном реду, са законском затезном каматом почев од

26.12.2019. године и износ од 97.902,25 динара на име камате на главни дуг у трећем исплатном реду. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље у делу захтева за исплату законске затезне камате на досуђени износ за период од 18.12.2019. године до 25.12.2019. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од од 54.000,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж рр 155/23 од 08.06.2023. године одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена је првостепена пресуда. Одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права, позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Оцењујућу испуњеност услова за одлучивање о ревизији тужене у складу са одредбом члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...10/23-др. закон), Врховни суд је у усвајајућем делу побијане пресуде, дозволио одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе, па је применом одредбе члана 404. Закона о парничном поступку донета одлука као у ставу првом изреке.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Нишу Р4 Ст 1867/18 од 09.01.2019. године, које је постало правноснажно 25.01.2019. године, усвојен је приговор предлагача, овде тужиље, и утврђена повреда права на суђење у разумном року у стечајном поступку у предмету Привредног суда у Нишу Ст 83/10 над стечајним дужником ЗЗ „Бела Паланка“ у стечају, те је наложено поступајућем судији да у року од 4 месеца предузме све неопходне мере и радње ради уновчења преостале имовине стечајног дужника. Закључком о утврђеним потраживањима Привредног суда у Нишу Ст. 83/2010 од 23.08.2011. године тужиљи је утврђено потраживање у првом исплатном реду у износу од 187.648,00 динара на име главног дуга и у износу од 14.226,83 динара на име камате на главни дуг, односно укупно 201.874,83 динара, а у трећем исплатном реду у износу од 329.908,00 динара на име главног дуга и у износу од 10.872,15 динара на име камате на главни дуг, односно укупно 440.780,15 динара. Тужиља је потраживања у првом исплатном реду су делимично наплатила, и то у износу од 96.058,23 динара, односно ненаплаћена потраживања у првом исплатном реду износе 105.288,21 динара, док потраживања трећег исплатног реда нису наплаћена у износу од 427.810,25 динара. Потраживање овде тужиље произлази из радног односа. Стечајни поступак је отворен над стечајним дужником ЗЗ „Бела Паланка“ са већинским друштвеним капиталом.

На основу утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да постоји одговорност тужене за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року у смислу одредбе члана 31. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року, односно да постоји узрочна веза између рада органа тужене и

проузроковане штете. Према оцени нижестепених судова, тужена сноси објективну одговорност за неостваривање права из радног односа према дужницима која су била друштвена предузећа, јер је вођење стечајног поступка било неделотворно, с обзиром да органи суда нису предузимали или су неблаговремено или неадекватно преузимали потребне радње у циљу намирења потраживања поверилаца у предметном стечајном поступку. Управо у оваквом понашању и пропуштању суда, одуговлачењем поступка и неделотворним понашањем суда стоји узрочно последична веза између радње тужене и штете коју је тужила претрпела. Нижестепени судови стога закључују да је за тужилу наступила штета у вредности признатог, неизмиреног потраживања у стечајном поступку, па је тужилу побјаном пресудом досуђена накнада у висини признатог, а неисплаћеног потраживања.

Према оцени Врховног суда, нижестепени судови нису поступили у складу са Закључком усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 02.11.2018. године, због чега побјана одлука одступа од заузетог правног става.

Наиме, одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, бр. 40/2015), прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (став 3).

Према Закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 02.11.2018. године, Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су, без њихове кривице, остала неизвршена и у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року.

У конкретном случају, тужилу је правноснажним решењем Привредног суда у Нишу Р4 Ст 1867/18 од 09.01.2019. године, утврђена повреда права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Нишу Ст 83/10 над стечајним дужником ЗЗ „Бела Паланка“ у стечају. Такође је утврђено да потраживање тужиле потиче из радног односа, те да је стечајни дужник са већинским друштвеним капиталом. Међутим, за правилну примену цитиране одредбе члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року и Закључка Врховног касационог суда од 02.11.2018. године, било је неопходно утврдити структуру капитала стечајног дужника у моменту настанка потраживања која су призната у стечајном поступку. Ово из разлога што основ одговорности тужене у конкретном случају произлази из утврђења да ли је стечајни дужник ЗЗ „Бела Паланка“ у стечају, у време настанка потраживања (а не у моменту отварања стечаја) био у већинском државном, односно друштвеном капиталу или није, коју чињеницу нижестепени судови нису утврђивали, на шта се основано указује ревизијом. Од тог чињеничног утврђења

зависи да ли је тужена објективно одговорна за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа, због чега побијана пресуда одступа од правног става Врховног касационог суда од 02.11.2018. године и установљене судске праксе у предметима са истоврсном чињеничноправном садржином.

Како правилна примена материјалног права зависи од утврђења наведених чињеница, нижестепене одлуке су морале бити укинуте у усвајајућем делу тужбеног захтева.

Првостепени суд ће у поновном поступку поступити по изнетим примедбама овог суда, употпуниће чињенично стање, након чега ће правилном применом материјалног права донети правилну и закониту одлуку. Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер иста зависи од коначног исхода парнице.

Из изнетих разлога, одлучено је као у ставу другом изреке, применом члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни суд је применом одредбе члана 410. став 2. тачка 4. и члана 413. Закона о парничном поступку у ставу трећем изреке одбацио ревизију тужене као недозвољену, имајући у виду да је у том ревизијом побијаном делу, правноснажно одбијен тужбени захтев тужиље за исплату законске затезне камате на досуђени износ за период од 18.12.2019. године до 25.12.2019. године, па тужена нема правни интерес за подношење ревизије у том делу.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**